

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 44/2024 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Roosa Patrakka, liikenne- ja viestintäministeriö
- viestintäneuvos Mirka Meres-Wuori, liikenne- ja viestintäministeriö
- johtava asiantuntija Klaus Nieminen, Liikenne- ja viestintävirasto
- johtava asiantuntija Päivi-Maria Virta, Liikenne- ja viestintävirasto
- mediasääntelyn päällikkö Janne Holopainen, Yleisradio
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Johanna Tuuri, Yleisradio
- johtaja, Laki ja Regulaatio Sanna Tuominen, Digita Oy
- lakimies Asko Metsola, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- Häätäkeskuslaitos
- suojelupoliisi
- DNA Oy
- Elisa Oyj
- Telia Finland Oyj
- Vammaisfoorumi ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia. Esityksen mukaan laissa säädetystä siirtovelvoitteesta poistettaisiin verkkopalvelua kaapelitelevisioverkoissa tarjoavan teleyrityksen sekä yhteisantennijärjestelmän ylläpitäjän velvoite siirtää Yleisradion julkisen palvelun radio-ohjelmistot.

Valiokunnan mietintö LiVM 6/2024 vp

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa kaapeliverkoissa tehokkaampi verkon käyttö ja laadullisesti parempien yhteyksien tarjoaminen. Lisäksi saatetaan kansallinen siirtovelvoitesääntely vastaamaan EU-sääntelyn asettamia vaatimuksia.

Lisäksi lakiin tehtäisiin pienempiä täydennyksiä ja teknisluonteisia muutoksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2024.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Esityksessä ehdotetaan Yleisradion julkisen palvelun ohjelmistojen radiolähetysten kaapelijakelun siirtovelvoite poistettavaksi. Radiolähetystä kuuntelee Suomessa kaapeliteitse arviolta noin 25 000—50 000 kotitaloutta ja yli 90 prosenttia radion kuuntelusta tapahtuu muiden jakelukanavien kautta. Saadun selvityksen mukaan radiolähetysten kaapelijakelun ylläpitäminen on teknisesti haastavaa, koska tähän tarvittava tekniikka on osin vanhentunutta, laite- ja ohjelmistotukea ei enää ole ja varaosia ei ole saatavilla. Vanhentuneen tekniikan käyttö myös rajoittaa palvelujen kehittämistä muiden kaapelilaajakaistan käyttötarpeiden osalta. Lisäksi on arvioitu, että radiolähetysten siirtovelvoite ei enää täytä teledirektiivissä asetettuja siirtovelvoitetta koskevia edellytyksiä.

(2) Asiantuntijakuulemisessa siirtovelvoitteen poistoa koskevaa ehdotusta on osin kannatettu. Osa asiantuntijoista taas on pitänyt ehdotusta ennen aikaisena ja katsonut, että ehdotus voisi vaarantaa vaaratiedotteiden välittymisen radiota kaapelijakelun kautta tällä hetkellä kuunteleville. Ehdotettua siirtymäaikaa on osin pidetty asiantuntijakuulemisessa tärkeänä ja osin taas on katsottu, että siirtovelvoite tulisi poistaa mahdollisimman pian ilman siirtymäaikaa.

(3) Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että kokonaisuutena arvioiden radiolähetysten siirtovelvoitteen poistaminen kaapelijakelusta on tässä vaiheessa tarpeen esityksessä ehdotetulla tavalla. Valiokunta pitää esityksessä ehdotettua vuoden siirtymäaikaa muihin radiolähetysten vastaanottotapoihin, kuten antenni- tai laajakaistavastaanottoon siirtymistä varten, erittäin tärkeänä. Valiokunta painottaa lisäksi aktiivisen kansalaistiedottamisen ja ohjeistamisen tärkeyttä, jotta muutokseen osataan varautua ja reagoida ajoissa. Hallitun muihin vastaanottotapoihin siirtymisen kautta voidaan pyrkiä varmistamaan myös erityisryhmien tarpeiden huomioiminen ja mahdollisimman kattava vaaratiedotteiden perille meneminen. Saadun selvityksen mukaan siirtymisestä ei aiheudu kansalaisille merkittäviä kustannuksia.

(4) Häätäkeskuslaitos toi esiin lausunnossaan, että nykyisin käytössä olevilla menetelmillä vaaratiedotteet tavoittavat kohteena olevan väestön enintään 50-prosenttisesti ja että radion kautta vaaratiedotteiden kohderyhmästä tavoitetaan noin 6—8 prosenttia. Valiokunta pitää tarpeellisenä, että viranomaistiedotteiden ja vaaratiedotteiden välittämistä kehitetään jatkossa kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi turvallisuusympäristössä tapahtuneet muutokset huomioon ottaalla tavalla ja varmistetaan tiedotteiden mahdollisimman kattavasta perille menosta koko väestölle.

Valiokunnan mietintö LiVM 6/2024 vp

(5) Valiokunta pitää esityksen ehdotusta radiolupien peruuttamisesta kansalliseen turvallisuuteen liittyvällä perusteella tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 44/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 30.5.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Timo Furuholm vas
jäsen Marko Asell sd
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Petri Huru ps
jäsen Aleksi Jäntti kok
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Anna-Kristiina Mikkonen sd
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Pinja Perholehto sd
jäsen Anne Rintamäki ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula